

szük, amely téren Kanada már ma is első helyen áll az egész világon. 1927 első 11 hónapjában Kanada összes papírgyárában kicsi híján kétféle millió tonna újságpapír készült, míg az Egyesült Államokban ugyanazon idő alatt, alig másfél millió tonna. Ez a két millió tonna újságpapír maga 250 millió dollár évi jövedelmet jelent az országnak.

NINCS MUNKA A FLIN-FLON VIDÉKEN

The Pas (Man.)-ból kaptuk az alábbi levelet:

Mélyen tisztelt Honfitársaim!
Nagyon köszönöm, hogy soralkal fölkerestek, fogadják mindannyian érte hálas köszönetemet a továbbá, mivel én ügypelen vagyok mindenkinek külön válaszolni, tehát felkértem a tisztelt Hordósy urat, hogy az újságba írja meg az itteni helyzetet. Tehát a Flin Flon vonalon a munkaviszonyok elég jók, de sajnos, hogy azt kell írnom, hogy az egész vonal meg van telve, itt tehát több munkás nem igen kell, de azt hiszem, hogy tavasszal a Hudson Bay vonalon lesz munkakiváltás. Azt tehát nem irhatom, hogy valaki ide jöjjön, mert ha nem kap munkát akkor engem ne okozzon senki. Kinek milyen a szerencséje.
Maradok hazafias üdvözléssel:
JOE KISS.

HALÁLOS MEG-BETEGEDÉS A fertőzött ivóviztől

Weyburn, Sask. febr. 25
Hogy a szennyes ivóvíz milyen óriási veszedelmet jelent az azt élvezőkre, azt újságcikkek, könyvek, egészségügyi előadások, uton-utfélen hirdetik, bár sokan, ahelyett, hogy az egészségre káros fertőzött viz elvezetésétől tartózkodnának, inkább tudatlanságból, avagy lustaságból azt mégis megisszák.
Weyburni tudósítónk híradása szerint, a fertőzött viz hasz-

nalatától egy egész család került be a kórházba heveny fertőzés következtében. Joe Killian farmer birtoka hét mérföldnyire fekszik a várostól. Mint nagyon sok farm, úgy ez sem rendelkezett megfelelő ivóvízzel, bár a farm udvarán állott egy régi kút melynek vizét már évek óta sem mire sem használták. A meglágyult időjárás miatt az út annyira elromlott, hogy ivóvizért, csak a legnehezebb körülmények között tudtak bemenni a városba. Szükségből az évek óta használaton kívül álló kút

vizét használták fel főzésre, de az annyira fertőzött volt, hogy párnap használat után az egész család, névszerint Joe Killian, Carmen Killian, ifj. Joe Killian, Dorothy Killian, Clarence Killian és Ethel Killian, heveny mérgezési tünetek között megbetegedett. Sajnos, az orvosi segély a családfőn már nem segíthetett. Ő kétnapi kínlás után a kórházban kiszendvedt, míg a többi családtagok élet és halál között lebegnek.

Szabó Pál.

A lángok martaléka lett a kis fiú

Regina, Sask. február 25.
EDWIN RIDEAU, NÉGYÉVES KIS FIÚ PÉNTEKRE VIRRADÓ ÉJJELE A LÁNGOK KÖZÖTT LETTE HALÁLÁT; AMIDŐN ÉDESAPJÁNAK HÁZA TISDALE MELLETT LEVŐ FARMJÁN HIRTELEN KIGYULLADT ÉS LEÉGETT. A SZERENCSETLENÜL JÁRT KISGYERMEK ÉDESANYJA SZÍNTÉN BORZALMAS ÉGÉSI SEBEKET SZENVEDETT, AMIDŐN BEROHANT AZ ÉGŐ HÁZBA, HOGY KÉT MÁSIK KIS GYERMEKÉT KIMENTSE.

A MEGMENTETT KÉT KIS GYERMEKET, AZ EGYIK KÉTÉVES, A MÁSIK HÁROMHÓNAPOS, A TISDALEI KÖRHÁZBAN ÁPOLJÁK.

A TISDALEI SZERENCSETLENSÉGGEL EGYIDEJŰLEG SASKATOONBAN IS TŰZ PUSZTÍTOTT ÉS A „PECK” BLOKK TÖKÉLETESEN LEÉGETT. A NAGY TÜZBEN KÉT TÜZOLTÓ SÜLYOSAN MEGSÉRÜLT. A KÁRT 15000 DOLLÁRRA BECSÜLIK, MELYEK EGY RÉSEGE BIZTOSÍTÁS RÉVEN MEGTERÜL.

HÁNY BEVANDORLO ÉRKEZETT KANADÁBA A HÁBORU ÓTA

	Ottawa, február 28.	1922-23	34,508	13,184	22,007
	1923-24	72,919	47,159	20,521	
	1924-25	53,178	39,348	15,848	
	1925-26	37,569	38,873	18,778	
	1926-27	50,378	71,673	21,025	

A bevándorlók utköltése Angliából három millió, 752 ezer, Európából 352 millió és az Egyesült Államokból három millió és százezer dollárt tett ki.

A fenti országokon kívül még Japánból és Kínából is jött kis számú bevándorló, mégpedig 1927-ben 94 kínai.

	Anglia	Európa	U.S.A.
1920-21	74,262	20,805	48,059
1921-22	39,020	18,479	29,345

re Ön tanított és ez nekem tesz-szik. Pompás, pompás! Hol járt a szerelmek ebben a nagyszerű iskolájában?
Elhallgatott. Arca kigyult, szem-csillogtak, ajkai félig megnyitak s a piros szélék mögött kicsillantak a fehér fogsorok. Keble zihált és ritmikusan emelte a mell halmaira borult finom batisztruhát.

Vass Ferencet, ki a bosszúálló nemezis szerepére vállalkozott, mintha igézet verte volna meg, úgy meredt erre a részegítő szépségre, de erőt vett magán és szigoruan komoly maradt, no ha megvolt győződve, hogy ostrom nélkül győzött, övé a diadal és ültet a bosszúállás órája.

Még inkább erősödött a meggyőződése, mikor Emilia közelebb simult hozzá és szaval tudtosságá halkultak, amint mondta:
— Ne vegye tolokodásnak, ha őszinte vagyok és nem titkolom el érzelmeimet. Ha elítél akkor is bevallom, hogy Ön annyira rokonszenves volt mindig előttem, hogy a midőn közelemben látom, nagy, igen nagy örömet érzek.

És ekkor a művésznő, mintha önkéntelen mozdulattal tené, Vass Ferenc vállaira eresztette a szép gömbölyű karját. A fiatal ur összeresztett, mintha delejes lítés érte volna. Most az Ellenállhatatlan úgy érezte, hogy megérkezett a megalázás pillanata. Hirtelen átölelte a művésznőt és a gyakran bevált csábitó nézés és fogás után hűvvel kérdezte:
— Szeretsz?
— Kérdezheted? — suttogta Emilia.
— Mondd ki! Szeretsz!? Akarom.
— Imádlak, — mondta Emilia.

lia, lírikus rezgéssel félig hunyt szemekkel ...
— E pillanatban a hős Ellenállhatatlan, a helyzet magaslatára emelkedett. Szinte dörgött a hangja:
— En pedig megvetem és eldobom magamtól, amiként Ön eldobta s ezzel a halálba üzte a legjobb barátomat.

És csakugyan ellődította karjaiból a művésznőt, aki jól kiszámított drámai mozdulattal a kerevetre hanyatlott. De már a nők finom ösztönével megérezte, hogy Vass ur nem a szívéből haragszik, csak pőzol, mint a rossz komédiás. Mindazonáltal heves tragikai zokogásba csapott és el-elcsukló hangon rebegte:
— Ellökthetsz, eltaposhatsz! Mégis szeretlek, mégis imádlak. Azért hívtalak, hogy lássalak, azért üztem el magamtól a másikat, mert téged vártalak. Ha bűnöm ez: öl meg!

Nagy felindulással lihegett és drámai szenvedéllyel kapott a melléhez, és művészi diszkrecióval feltépte a csipke-fodrokat. Gyönyörű aranyszőke haja kigyőzva, hullámozva omlott meztelen fehér nyakára ...
Vass Ferenc megbűvölve állott az igéző látvány előtt. Idegei remegtek és szíve örületesen üzte ereiben átforrósodott vérét. Odacsúsztott a vonagló szépséghez elkapta a kezét és a kigyult vágyak fürgetegével csókolta.

A művésznő művészi szakszerűséggel készítette elő ezt a helyzetet. És ekkor egyszerre megszűnt a szerelmek, győngye nő szerepé. Kezeit elkapta, talpra ugrott és gyonyos nevetéssel kiáltotta a megdöbbsent és térdepelő helyzetben maradt lovagnak:

köszöttek 40 szinész, négy misszionárius és három tanító. Harmasóten a 94 köztül már elhagyták Kanadát.
Japánból 1927-ben 493 lélek érkezett Kanadába, akik közül 118 farmon, a többi pedig ipari munkákban nyert elhelyezést.

PENGŐJÉT, DOLLÁRJÁT KÖLDJE A „PANNONIA UTJÁN” 296 1/2 Main Str. WINNIPEG, MAN.

A SOMOGYI TARBÚZÁN ÁT A KANADAI CSODAGABONÁIG

IRTA: PAYERLE BELA WELDON, SASK.

Amint az indiánok elföldelték a békepipát, illetve kiásták a harcitomahawkot, megharsantak a trombiták, hogy a fehér ember életét és uralmát biztosítsák. A kormánysergely egy része Indian Headen vonult keresztül észak felé és rekvirált minden keze ügyébe eső lovat, szekert, zabot, lisztet — még a béreseket is elvitték trénszolgálatra, úgyhogy Angus Mackay néhány hátramaradt gebéjével együtt magára maradt a bevetetlen óriási birtokon. És ez volt a kanadai prérük jövődó farmerjeinek a szerencséje: Mackay teljesen egyedül mást nem tehetett, minthogy szorgalmasan feketére boronálta lassan el gazosodó följeit, ezáltal a föld nedvességét is konzerválta és az indián háborút követő évben, amikor majd minden termés kiégett, vagy elfogyott a Missiszipitől a Saskatchewan folyóig — Angus Mackay 400 akér kenyérszerűségről ugart földjéről, több mint 14000 bushelt csépelet, míg azok a farmerek, akik maguk dolgozták és az előbbi évben is bevetették földjeiket, csupán 3-4 bushelt tudtak learatni akerekint.

Ugyanebben az évben az ott-tawai kormány megbizta William Saunders-t az Experimentál farmok megszervezésével. Saunders, a mindig fúrge, előrelátó, egyszerű patikus, nem valami sokat értett tulajdonkép-

pen a tudományos gazdálkodáshoz, de fáradhatatlan szervező erején kívül még két jótudalomsága: összemáskálta úgy Kelet, mint Nyugatkanadát, minden valamirevaló farmertől megkérdezte, hogy mire volna a sikeres gazdálkodáshoz szüksége és minden lehető és lehetetlennek látszó tervet alaposan kipróbált a használhatóság szempontjából. Az úttalan utak göröngyein rázatta magát hónapokon keresztül és kis bricskájával eljutott mindenüvé, ahol gazdálkodásról csak szó lehetett és az első kísérleti gazdaságok, a Nyugatban, pl. Brandon, Indian Head és a british-columbiai Fraser folyó égiszében fekvő Agassir — mind William Saunders munkáját dicsérei.

AMIT A FÜRGE KIS PATIKUS GAZDA FEDEZETT FEL

Időközben olyan nagyarányban kezdte a kísérleteket, hogy még az akkor már férfikorában levő Egyesült Államok gazdáinak is elélt a szemé-szája. Saunders maga nem értett a növény nemesítéshez s eredetileg az ol-táson körülbelül be is fejeződött a tudománya — de nagy szeretettel gondozta növényeit és éles szemmel tudta kiválogatni munkatársait. A kísérletezés hozzáértő szakemberekre, az Experimentál Farmok vezetését pedig tapasztalt farmerekre bízta. Így került az Indian Head-i kísérleti gazdaság élére Angus Mackay, aki bőven gyümölcsöz-tethette az indián háboru alatt szerzett ugarolási gyakorlatát. El is halmozta Saunders bőven a legkülönbözőbb vetőmagfajták kal s nem is szóval a 23 fajta burgonyáról, 17 fajta takarmány répáról és a több, mint 23000 erdei- és gyümölcsfacsemeteről — az Indian Head-i farmon már az első évben kilenc különböző fajta buza, hétfajta zab és hat fajta árpa termelt!

Az idők folyamán azonban bebizonyosodott, hogy a Mackay-féle ugarolás sem menti meg a farmerokat a termés elvesztésének veszélyétől. A jó időben oly szépen beérő és a legszebb, hó-felér lisztet produkáló Red Fife szalmája mégsem bírta a vihart, kalásza a fagyot és a Nyugat farmerjei uj, fagy és vihar-állóból, szárazságot, nedvességet egyaránt bír buzafajtáért siránkoztak, amilyen akkor még nem volt a földkerekségén.

És Saunders a véletlen szerencsében bízva, a soha nem lankadó lelkesedés szorgalmával ezt is eiőteremtette. A világ minden részéből hozott buza-fajtákat és lázas kitermesztés-sel kezdte meg a kísérleteket. Ugyanekkor a préri időjárásának leginkább megfelelő látszó fajtákból a Nyugatot a Red Rivertől a Peace Riverig, de ez nem járt érdemleges eredményel. Az északoroszországi Ladoga-buza beérte ugyan még az Athabasca-tó környékén is — de a lisztje sárga volt. Az Indiából importált Kurachee a vetés-től számított 75 napon belül már aratható volt — de ugyan ki-termesztene olyan gabonát, amely csak 5-6 bushelt fizet egy akérre? A többi száz meg száz buzafajta vagy nem bírta

felvenni a versenyt a kiváló Red Fife-fal, vagy nem bírta a kanadai zord éghajlatot. Midőn a világ minden más buzafajtája kidőlt, már csak egy buzafajta versengett a Red Fife helyéért és ez a magyarországi somogyi tarbúza volt.

A manitobai brandoni Experimentál Farmon öt éven keresztül kísérleteztek a somogyi buzával, míg 1892-ben egy kis zsák érkezett Ottawába az ázsiai Himalája hegység egyik kolostorából, telve kökemény Calcutta buzával. Percy Saunders, az öreg William fia éppen sorra látogatta a nyugati kísérleti farmokat és a british-columbiai Agassir Experimental Farmon érte utól az Ottawából utána küldött újfajta buza, az öreg Saunders azon rendeletével, hogy Percy próbáljon a korai Hard Calcutta és a kísérlet alatt álló buzafajok keresztezésével újfajta szemet előállítani.

MECSÜLETIK A MARQUIS BUZA

Ha a rendelet még Brandonban éri utól Percy Saunders-t úgy ma minden valószínűség szerint a somogyi tarbúza és Hard Calcutta keresztezéséből kite-nyésztett buzafajta vált volna be Kanadában — így azonban, miután Agassirban nem volt somogyi buza kéznél, annak verseny-társát, a Red Fife-ot háziasította össze Percy a Calcuttával.

Közben egymást érték az elemi csapások a prérin. A Red Fife nem bírta a korai fagyokat, a Bluestem magja kihullott a kalászból még mielőtt learathatták volna, a Club listjéből készült kenyér nem kelt elég magasra, a Polish, valamint az Al-laska, Seven Headed és Egyptian nem bírta a többi fajtával az iramot.

A magyar buzákat pedig, a tiszavidékit, bánátit, diószegit, sőt még a sok reményre jogosított és a Red Fife-fel teljesen egyenértékűnek elismert somogyit — ahelyett, hogy korai fajtákkal keresztezték volna — elefelejtették.

De nem is csoda! Az Agassirban kitegyesztett ugynevezett Markham buzát nem kisebb tehetség, mint az öreg Saunders fiatalabb fia, a világhírű botanikus, Dr. Charles Saunders vette kezébe és hosszú évekig tartó alapos munka és gondos tenyész kiválasztás után olyan buzával ajándékozta meg a farmer világot, amely meg a kanadai időjárás kiszámíthatatlan szélsőségeivel szemben is Kanadát a legelső buzaexport-állammá tette.

Nem is csoda, ha a Marquis születésének öröme megfelelő ztek meg a somogyi buzáról is, hiszen akkor — 1907-ben, amikor a keményre fagyott föld csak május 7-én engedett föl, júniusban forró szelek arasznyi szakadékokat hasítottak a préri bórén, augusztus elején 35 fok Fahrenheit-et mutatott a hőmérő, 20.-án pedig már csak egy fokkal állapodott meg a fagypont felett, mely után hideg ólmos eső zuhogott a termésre és szeptember elején minden megfagyott — akkor, 1907-ben nem sokat arattak a farmerek s nem valami jól állott Kanada szénája. Csak egy reménycsillag ragyogott az égen s ez a Saundersék által nemesített és az Indian Head-i Angus Mackay által termelt korai, téli, kemény-szemű, bőtermő, eddig nem remélt ellenálló képességű és a világ legfőbb adó Marquis buza volt.